

مامۇستا جەمال داينەمۇي ھەلگىر سانەۋەدى شۇر شېۋو

شەھىد جەمال تاھىر ئەۋ تىكۆشەرە شۇر شېۋىرە بوۋ كە پىۋىست بوۋ بۇ گەشەكردن و پتەۋكردنى پىزەكانى يەككىتى نىشتىمانى كوردستان و داينەمۇي ھەلگىر سانەۋەدى شۇر شېۋى نوپى گەلى كورد بوۋ، شەھىد بوۋنىشى زىيانىكى گەرەبوۋ لە جوۋلانەۋەدى رزگار يىخۋازى گەلى كورد كەۋت.

ئەۋ خەباتگىرە بوۋ لەزىاندا تەنھا يەك خولەك پىشۋى نەداۋ لە تىكۆشان دوانەكەۋت. دانەبىراۋ پىشتى لەشۇر شېۋىرە نەكردو زىيانىشى لەۋپىناۋەدا بەختكرد.

ئەۋ مەۋقە رووخۇش و دىپاكە و ھاۋرپ خۇشەۋىستە بوۋ، بۇ تەنھا ساتى جارى روۋى گرژ نەكردو خەندەدى لەسەر لىۋەكانى لانەجوۋ.

ھەمىشە گەشېن و بەرچاۋ روۋن و بەھىۋاۋە ئەزىۋا لەتەنگانەدا ناۋمىدو رەشېن نەبوۋ.

ھاۋرپىكانى ھەرگىز لەلەي ماندوۋ بىزار نەئەبوۋن. لەزىندانىشدا، چۆكى بەبەس داداۋ چۆكى بۇ بەس دانەدا. خاۋەنى بەرزترىن خوۋرەۋىشت و كوردەۋى جوان بوۋ، خاۋەنى كەسپىتەكى بەرز بوۋ، كادىرى ناۋجەماۋەرو خۇشەۋىستى ھەموۋان بوۋ، دل و ھەست و دەروۋن فراۋان بوۋ، زۆرى كاتەكانى لەناۋ ھاۋرپىكانىدا بەسەر ئەبىردو گۆپى بۇ رەخنەۋ پىشنىازو راۋ بۇچۈنەكانىان ئەگرت و راستىەكانى بۇ روۋن ئەكردنەۋە لەھەلس و كەۋتىدا، سادەۋ ساكار بوۋ، ھىچ حىۋاۋىيەكى لەگەل ھاۋرپىكانىدا نەبوۋ، ئەگەرچى لىپرسراۋو خاۋەنى پلەيەكى بەرزى ناۋ شۇر شېۋى بوۋ.

ئەۋ ھەفالىە لاگەۋرەبوۋ، كە ئەركەكانى بەباشترىن شىۋە ئەنجامئەداۋ دلسۆزو فىداكارى شۇر شېۋى گەل و نىشتىمان بوۋ.

ھەمىشە ئەۋۋوت گەرە ئەۋكەسەيە، خزمەتى گەل و نىشتىمانى ئەكاتو خزمەتكارىانە.

بۇ يەكەم جار شەھىد جەمال تاھىر لەسەرەتەي شەستەكاندا ناسى، ئەۋكاتەي ئەندامى سكرتارىەتى يەككىتى قوتابىانى كوردستان بوۋ. كەسەردانى سكرتارىەتم كرى، بۇ چارەسەرى كىشەي كۆمەل قوتابى. كىشەكە روۋبەرۋى ئەۋ كرابۆۋە لەۋدانىشتەدا، بۇم دەركەۋت شەھىد جەمال لە بنچىنەدا، ماۋەتىيەۋ منىش خەلكى ئەۋناۋچەيە بوۋم. لەم دانىشتەدا بۇم دەركەۋت كە شەھىد جەمال كورپىكى گەشېن و پىشۋو درىژو ووردو رۇشنىرو بەتۋاناۋ ھىمەن و لەسەر خۇيە.

ئەۋەدى لىچاۋەرۋان ئەكرا پاشەرپۇژ سەر كىرەيەكى لىھاتوۋ ئەبى ھەرۋاش بوۋ بە ناسىنى من زۆر دلخۇش بوۋ، وتى ھىۋادارم ھاۋرپىيەتى و پەيۋەندىمان بەردەۋام بى منىشى بەھاۋرپىكانى ناساندو وتى مامۇستا تىكۆشەرپىكى دىرېن و پىشمەرگەيەكى خۇ راگرو نىشتىمانپەرۋەرىكى دلسۆزە.

لەناۋەرپاستى شەستەكاندا كۆنگرەي دوۋەمى يەككىتى مامۇستايان لەسلىمانى لەگەرەكى سابوۋنكەران لەمالى عەبدورەحمان مەلا عومەرى، براى شەھىد عەبدولقادر گىرا لە كۆنگرەدا، جارىكى تر لەگەل شەھىد جەمال بەيەك گەپتىنەۋە.

ھەرچەندە تازە بەمامۇستا دامەزراۋو، بەلام زۆر چىست و چالاک و ووربا بوۋ، رۇلى بەرچاۋى لەكۆنگرەكەدا ھەبوۋ، مامۇستايەكى رۇخ سوۋك و رۇشنىر گورچو گۇل خاۋەن پىشنىار بوۋ.

بوو بە سەررۇكى دارشتنەۋەدى پەيپەھى ناوخۇى يەككىتى مامۇستايان و زۆر سەرگەوتتو و بوو .
لەھاۋىنى ئەوسالەدا، كۆمەلەى ھەرەۋەزى و ويستەمەنى مامۇستايان ھەئىژاردنى دەستەى بەرپۆۋەبردنى كرد .
من و شەھىد جەمال تاھىرو عەبدولقادر بابان بە لىژنەى چاۋدېرى ھەئىژىردراين .
شەھىد جەمال لەو لىژنەىدە، رۆلى گىنگى ھەبوو، زۆر بەھىمنى و وردى كارەكانى ئەنجامئەدا، لەھەموو شتىكى
گەرەو بچووكى ئەكۆلئىيەۋە، پاشان كۆمەلەكە داخراو، ئىمەش جىابوۋىنەۋە .
شەھىد جەمال لىپرسراۋى رىكخراۋى ناوچەى دەرپەندىخانى پارتى پىسپىردرا ئەوسەردەمە، لەوناوچەىدە
كۆمەلەى كىشەى گەرەۋەھەبوو، يەكى لەوانە كىشەى عەشرەت گەرى بوو .
توانى بەزىرى و تواناى خۇى، زۆربەى كۆسپەكانى بەردەم كارەكانى لاپەرى و خۇى لەناو جەماۋەردا خۇشەويست
بكات، سەرگەوتتو بى لەگەشەكردن پتەۋكردنى رىزەكانى رىكخستنداۋ پەناو پشتىۋانى بۇ خۇى دروست كردو
سەرگەوتتو بوو .

دواى دەرچوۋنى بەيانى 11 ئازارى سالى 1970 و يەكگرتنەۋەى ھەردوو بالەكەى پارتى دىموكراتى
كوردستان . شەھىد جەمال لەسەر پىشنىيازى بەرپىز(مام جەلال) بوو بەئەندامى لىژنەى ناوچەى سلىمانى .
ھەرچەندە كەندو كۆسپ ئەخرايە بەردەم ئەنجامدانى كارەكانى و رىگىرى ئەكرا، بەلام رۆلى زۆر نايابى بىنى و
سەرگەوتتو بوو، ھەمىشە پەنچە بۇ كارە سەرگەوتتوۋەكانى درىژ ئەكرا .

ئىۋارەيەكى مانگى 1972/4، لەماتى ھەقائىكى كۆمەلە كۆبوۋىنەۋە، بۇ ئەنجامدانى كۆبوۋىنەۋە ئاسايەكانمان،
بۇ يەكەمجار شەھىد جەمال تاھىر- لەو شانەىدە دۆزىيەۋە، دىاروو ماۋەيەكى زۆر بوو پەيوەندى بەكۆمەلەۋە
كردبوو سەرەراى رۇشنىرىى خۇى، شارەزاي و پەرورەدەكردنى خۇى سوود وەرگرتنى لەشانە رۇشنىرىەكانى
كۆمەلەى ماركسى لىنين، بوۋبوۋە سەرچاۋەيەكى زانىارى بىروباۋەرى كۆمەلەۋە زانستەكانى ماركسىيەت .
لەبارەى كارى رىكخستندا، بوۋبوۋە مامۇستايەكى بەتواناۋ كادىرىكى پشوو درىژى ماندوو نەناس و خۇراگر
لەرۆزانى رەش و سەختا .

دواى ئەو كۆبوۋىنەۋەيە، ھەركات بۇمان بېرەخسايە پىاسەى دوورو درىژمان ئەكردو بەوردى لايەنە گىنگو
بەرچاۋەكانمان ئەخستە بەرباس و لىكۆلئىنەۋە روۋداۋەكانى سەردەممان شى ئەكردەۋە .
سەرەتاي ئازارى 1974 لەكۆبوۋىنەۋەيەكى ئاسايىدا كە شەھىد سەرپەرشتى ئەكرد، باس لەۋەكرا كە دووبارە
شۇرپ دەستپىكرايەۋە كۆمەلە چۇن و بە چ شىۋەيەك بەشدارى ئەكات .

شەھىد جەمال وتى ئەۋەى بەمن و تراۋە ئىمەش بەشدارى شۇرپ ئەكەين، ئەۋەھەفالانەى دىارو دەرگەوتتوون
ئەچىنە شاخ درىژ بەخەباتى خۇمان ئەدەين، ئەركى سەرشانمان جىبەجى ئەكەين لەناو شۇرپداۋ رىزەكانى
كۆمەلە پتەۋ ئەكەين، گەشە بەكۆمەلە ئەدەين رىكخستنەكانمان بەھىز ئەكەين، شارو شاخ پىكەۋە گىرئ ئەدەين .
شۇرپ دەستى پىكردەۋە، شەھىد جەمال چوۋە دەرەۋەۋ بەرەو پىنجوین رۇيشت بەدئسۆزىيەۋە ئەركى خۇى
لەناو شۇرپدا جىبەجى ئەكردو ھەمىشە لەتىكۆشاندا بوو، بۇ سەرگەوتنى شۇرپ لەلايەكەۋە، لەلايەكى ترەۋە
ھەفالانى كۆمەلەى لەخۇى نىك ئەكردنەۋە رىنمايى ئەكردن بە دئسۆزانە ئەنجامدانى ئەركەكانيان لە ناو شۇرپدا
بەدەن ھەۋلى پتەۋكردنى رىزەكانى كۆمەلە بەدەن و خۇيان پەرورەدە بکەن و بخوئىنەۋە خۇراگر بن، دلپرانە
روۋبەرۋو چەوت و چەۋئەلكان بىنەۋە بەرگىرى لەكارەساتەكان بکەن .

شەھىد جەمال تۈنى ژمارەيەكى باش كادىرى پوخت بۇ كۆمەلە پەرودەدە بىكات، دياردەكانى ھەرەس ھىنانى شۆپش دەرئەكەوتىن ۋە ھەست بەۋكارەساتە سامناكە ئەكراۋ كوردستانى ھەژاند، رۈوناكى كوردستان بوۋە شەۋزەنگى نائومىدى شەھىد جەمال كەوتە جۈلەۋ پەيوەندى كىردن بە ھەفالىنى كۆمەلەۋە، بۇ راۋىژكردن دۆزىنەۋەى رېنگا چارەيەك، بۇ بەرگرى لەشۆرۈش ۋە مانەۋە لەكوردستان پەرەپىدانى شۆپش. بۇ ئەمەش كۆبۈنەۋەيەك پىكەت لەگوندى (كىلو)ى پىنجوۋىن بەبەشدارى شەھىد جەمال ۋە ژمارەيەكى زۆر لەئەندامانى كۆمەلە بۇ دارشتنى پىرارىك دەربارەى چارەنۈوسى شۆپش لە نىۋان بەرگرى ۋە گەرەنەۋە بۇ عىراق.

دوايى ھەموو گەيشتىنە ئەۋ بىروايەى كەبارو دۇخى ناۋچەكەۋ دەروە گونجاۋ نىيە، بۇ بەرگرىكردن بۆيەگەرەنەۋەمان بەپەسەند زانى.

لەكۆتايى مانگى ئازارى 1975 شەھىد جەمال گەيشتەۋە قوتابخانەى سەرچىنار كە پىش چوونە دەروە مامۇستاي ئەۋ قوتابخانەيە بوۋ. من بەرپۆبەرى ئەۋ قوتابخانەيەبووم ئەۋكاتە ئەۋ رۇژانە رۇژانى بەئازارە سەخت بوون، خەلك ھىوا بىراۋ بوۋ پىشمەرگەۋ كادىرو تىكۆشەران پەرش ۋە بلاۋ سەر لىشواۋ بوون بەعس بەئارەزوۋ خواستى خۇى گەمەى بەجەماۋەر ئەكرد، سووكايەتى بە شۆپشگىرەكان ئەكرد. ئەم بارەى لاپەسەند بوۋ بۇ ئەۋەى سىماى كوردو كوردستان ۋە كوردايەتى بشىۋىنىۋ رىكخراۋە بەعسىيەكان دابمەزىنىۋ گەشەيان پىبدا. كوردستان وىران ۋە كورد سەرگەردان بىكات.

ئا لەم كاتەدا، شەھىد جەمالى كادىرى بەتۈناۋ بە ئەزمون، پاش ۋەرگرتنى بىرار ھاتەۋە ناۋ گۆرەپانى خەبات ۋە دەستى كىرد بە پەيوەندىكردن بەۋكەسانەى لىيان دلىياۋو، بۇ رىكخستەۋەى رىزەكانى كۆمەلەۋە دوۋبارە ھەلگىرسانەۋەى شۆپش.

يەكەمجار پەيوەندى بە مەۋە كىردو باسەكەى بۇ شىكردمەۋە، چەند ھاۋرپى تىرى دىارى كىردو دەستى كىرد بە ئەنجامدانى دانىشتنى چىرۋىر، بۇ دارشتنى نەخشەۋ پلانى شىاۋ، بۇ پتەۋكردى رىزەكانى كۆمەلەۋە گەشەكردى بەكۆكردەۋەى ھەفالىنى داپراۋو كەسانى تازەى گونجاۋ رىكخستەۋەىمان لەناۋ شانەكانى كۆمەلەدا.

شەھىد جەمال لىپىرسراۋى رىكخستەكانى كۆمەلەى سلىمانى ۋە كەركوك ۋە ھەۋلىرى پى سىپىردا. دەستى كىرد بە دروست كىردى گروپو ھىلى جىاجىاۋ دەستنىشان كىردى لىپىرسراۋى شىاۋ بۇيان. بەمەبەستى پەيوەندى بەۋ كەسە شىاۋانە كە پەپرەۋ پىرۇگرامى كۆمەلە پەسەند ئەكەن ۋە رىكىيان بىخەن.

لىژنەيەكى بۇ رىكخستنى سلىمانى دروست كىرد، لە مامۇستا (مەمەد عەبدوللا مەعروف، مەمەد مەلا حسىن، شەھىد ئەحمەدى موھەندس) كە خۇى بەرپىرسى بوۋ.

لەماۋەيەكى كەمدا، تۈنرا رىكخستن لە سلىمانى بچىتەۋە سەر سەكەى خۇى گەشە بىكات ۋە پتەۋتر بىت ژمارەيەكى بەرچاۋ لە كەسانى شىاۋ لەكۆمەلە كۆبىكاتەۋە.

پاش ماۋەيەك، شەھىد جەمال مژدەى دروستبوۋنى يەكىتى نىشتمانى كوردستانى دىنىۋ وتى كۆمەلە ئەبىتە ئەندام لەناۋ يەكىتى نىشتمانى كوردستاندا.

ۋتىشى چوونەۋە شاخ ۋە دروست كىردەۋەى شۆپشى نوئ نىك بۆتەۋە.

پەيوەندى ۋە ھاۋرپىيەتى من ۋە شەھىد جەمال ماۋەيەكى دوۋرودرپىژو كاركردن لە ژمارەيەك جىگىاۋ جىاجىا، ۋاى لىكردبوۋ كە بىراۋ تەۋاۋى بەمن ھەبى، بۆيە پەيوەندى تايبەتى لەگەل مندا ھەبوۋ، جىاۋاز لەھەفالىنى تىرى

كۆمەلە. ھىچى لەمن نەئەشاردەوہ. لەبەرئەوہ داواى لىكردم كه لەناو قوتابخانەدا جىگايەكى نەينى شياوى بۆ دابىن بكەم كه پىويستىەكانى كۆمەلەى تىدا حەشار بەدات و بەشارىتەوہو كاتى پىويست بەكارىانبەينى.

لەقوتابخانەكەماندا، ژورويك ھەبوو تايبەت بە كتيبخانەى قوتابخانە، زۆر شياو بوو بۆ ئەو مەبەستەى شەھيد جەمال بۆيە كردم بە لىپرسراوى كتيبخانەكەو كليلەكانى وەرگرت.

شەھيد جەمال بەپىي شارەزايى و ئەزموونى خۆى، كارى تايبەتى تىدا كردو بووہ جىگاي ئەنجامدانى ئەوکارانە كاتى مامۆستا شەھيد جەمال پىويستى بوو بەوہى لەناو گەنجينەكەشدا شوينى دروست بکات، جىگاي حەشاردانى پىويستىەكانى دروستکرد، چەند قات جلى سەربازى و كۆمەلئى كتيبى تىدا حەشاردا بۆ كاتى پىويست.

شەھيد جەمال ئەركەكانى زۆر بوون زۆرىش ژيرانە ئەنجامى ئەدان، بەشيوەيەك زياتر لە نۆ (9) سال قوتابخانەكەمان، بنكەى سەرگردايەتى رىكخستن و ئەنجامدانى كارەكانى كۆمەلە بوو، بەبى ئەوہى كەس پىي بزائى. ئەو ئەركانەى لە ئەستۆى شەھيد جەمال دا بوون:

- 1- سەربەرشتى رىكخستنەكانى سلیمانى و كەركوك و ھەولير.
- 2- سەربەرشتى كردنى ئەنجامدانى ھەموو چالاكیە پيشمەرگايەتییەكانى ناوشارەكان.
- 3- پەيوەندى لەگەل ھىزى پيشمەرگەو دابىنکردنى پىويستىەكانیان، بۆ جىبەجى كردنى ئەو ئەركانەش نەخشەو پلانى تايبەتى خۆى ھەبوو بەجۆرەها رىگاي تايبەت و گونجاو كە ھەر لە توانای شەھيد جەمالدا بوو. ھەميشە ماندوو بوو، سەرقالى ئەنجامدانى ئەركەكانى بوو، لەسەردەستى ئەم ھەفائە كۆمەلە بوو بەوھىزى ھەموو لايەنەكان و رژيم حسابى بۆ ئەکرد.

شەھيد جەمال لەناو ئەوسەردەمانە كەپىبوون لە كارەساتى گرنگو بە ئازار پەروەردە بوو، تابووہ سەرگردەيەكى شياو كە خۆى خۆى پئىگەياندا، مژوووش شاھيدە بۆ ئەم كارە دەگمەنانە:

1- ئەم سەركردەيە لەدەستپىكردنەوہى شۆرشدا، ژمارەيەك كەسى شياوى ناردە شاخ و مەفرەزەى لىدروست ئەکردن و پىويستىەكانى بۆ دابىن ئەکردن.

2- كادىرو ھەفائانى وا پەروەردە ئەکرد كە خۆيان بەچەكى زانىارى زانست پەروەردە بكەن، ژيرانە ئەركەكانیان ئەنجامبەدن، بۆ ئەوہى لەگرتن و راوانان پاريزراوين.

3- شەھيد جەمال ھەميشە و بەردەوام ئامۆژگارىيە ھەفائانى ئەکرد كە يەكيتى ريزەكانیان بپاريزن بە تىكۆشان و چالاكیيەكانى خۆيان، بەپلەكانى رىكخستندا سەربكەون، دووربن لەدەستەگەرى و دووبەرەكى و لادان و رەخنەگرتنى رووخينەر، نمونەى تال و بەنازارى زۆرى بۆ ئەھيانەوہ.

4- بۆ ئەنجامدانى كارەشۆرشگىرپەكان، كەسى شياو و بەتوانا و چوست و چالاكى ھەلئەبژارد، نەخشەى بۆ دائەپرشتن و سەربەرشتى ئەکردن و چاودىرى ئەکردن، بۆ ئەوہى لەسەركەوتنەيان دئنايەين.

5- لەكارى رىكخراویدا، زۆر گرنگى بە ژنان و كچان، خویندكاران، مامۆستايان، كاسبكاران، كرىكاران ئەدا، سەرمەراى كارى رىكخستن، كارى شياوى بۆ ديارى ئەکردن.

6- بىرواى وابوو كە ئەبى لاوانى ئەم گەلە پەروەردە بكرين، بۆيە ھەولئى ئەدا زۆر لە لاوان رىكبخرين و بەچەكى زانست و زانىارى پى چەك بكرين و كارى شياويان بۆ ديارى بكرى. لاوان حەز بەكارکردن ئەكەن و كارەكان باش ئەنجام ئەدن، ھەستى لەخوبووردنەيان تىدايەو پاريزەرى دەستكەوتان ئەكەن.

7- شههید جهمال گرنگی زۆری به رۆشنبیر کردنی هه‌فالاڤان ئەدا. کۆبوونەوه‌کانی خولی رۆشنبیری بوون. هانی ئەدان بۆ زۆرتەر خۆیندنه‌وه، ناوی کتیب و سه‌رچاوه‌ی ئەدانی، بۆ ئەوه‌ی بیخویننه‌وه، دراسه‌ ئاماده‌بکهن و له‌شانه‌کانیاندا بخوینرینه‌وه.

شههید جهمال جه‌ماوه‌ری به‌سه‌رچاوه‌ی زانیارییه‌کان ئەزانی، ئەبوو هه‌فالاڤان بچنه‌ ناوجه‌ماوه‌رو بیروراو بۆچوونه‌کانیان وهر بگرن، سوود له‌بیربووچوون زانیاری وهر بگرن و ئاگاداری هه‌موو رووداوه‌کانی رۆژانبن و گوێ له‌رادییۆ بگرن و رۆژنامه‌کان بخویننه‌وه.

شههید جهمال ژیاڤی به‌وه ئەزانی، ئەبێ لاوانی کورد تیپکۆشن خه‌بات بکهن کۆت و به‌نده‌کانی چه‌وسانده‌وه‌ی نه‌ته‌وايه‌تی و چینیایه‌تی بشکینن و وردوخاشی بکهن، تانه‌گه‌نه‌ دوارۆژیکی بی‌چه‌وسانه‌وه‌و ئارام و سه‌ربه‌ست و ئازادو به‌مافه‌ره‌واکانی خۆیان بگهن.

نابێ له‌سزاو ئەشکه‌نچه‌و زیندان و دهر به‌ده‌ری تاشه‌هید بوون سل بکهنه‌وه.

ره‌نگه‌ هه‌ندێ کەس وابزانن، شههید جهمال گه‌روگرفت که‌ندوکۆسپ له‌ به‌رده‌میا نه‌بووه، ماوه‌ی بۆ ره‌خساوه، بۆیه هه‌میشه‌ بیرای گه‌ل و نه‌ته‌وه‌که‌ی و خاکه‌که‌ی و چینی چه‌وساوه‌ بووه، بۆیه بیوچان و پشوودان خه‌باتی کردوه‌و تیپکۆشاوه.

به‌لام له‌راستیدا، شههید جهمال مامۆستای سه‌ره‌تایی بوو، به‌موچه‌یه‌کی که‌م که‌ هه‌موو سه‌رچاوه‌ی ژیاڤی بوو، خاوه‌نی خیزانی زۆرو کرێچی مالاڤان بوو، چه‌ندین گه‌روگرفتی لاهه‌کی هه‌بوو، به‌لام سه‌روه‌ری نه‌ته‌وه‌که‌ی لای ئەو له‌هه‌موویان گرنگتر بوو.

شههید هه‌موو ژیاڤی ته‌رخان کردبوو بۆ ریکخستن و پته‌وکردن و گه‌شه‌کردن و پرچه‌ک کردنی ریزه‌کانی کۆمه‌له، به‌زانیارییه‌کی راست و دروست و پێگه‌یانندی کادیره‌کان به‌و ئاراسته‌یه‌ که‌ به‌تواناو خۆراگرو ماندو نه‌ناسبن و کار بۆ ریکخستن بکهن، چونکه‌ بناغه‌ی سه‌رکه‌وته‌.

له‌ماوه‌ی ژیاڤی شههید جهمال دا، کوردستان بووبوووه جیگای چه‌ندین دیارده‌ی دزیوی ئالۆز که‌ ده‌بووه‌ هۆی سه‌رلێشواندنی منال و لای کوردو هه‌تا پیره‌کان.

1- رژی‌م ده‌زگای حوکمی زاتی کارتۆنی دامه‌زراندبوو، پرپیاگه‌نده‌ی زۆرو به‌رده‌وامی بۆ ئەکرد، ژماره‌یه‌ له‌ پیاوانی خۆی خزانده‌بووه‌ ئەو ده‌زگایانه‌وه‌و کوردی پێ سه‌رکوت و دم کوت ئەکردن، وای نیشان ئەدا که‌ ئەوه‌یه‌ مافی کورد.

شههید جهمال پێی وابوو ئەبێ هه‌فالاڤانی ریکخستن له‌ناوه‌روکی ئەو حوکمه‌ زاتییه‌ ئاگادار بکریڤ و برپا به‌پرپیاگه‌نده‌کانی پیاوانی رژی‌م نه‌کهن، به‌پێی هه‌ول کۆشه‌شکه‌کانی هه‌فالاڤان و رابه‌رایه‌تی شههید توانرا راستیه‌کان بۆ جه‌ماوه‌ر روون بکریڤنه‌وه. تا ئەو راده‌یه‌ی به‌زۆرو له‌ترسی نان برپین نه‌بوايه، جه‌ماوه‌ر به‌شداریی هه‌لبێژارده‌نه‌کانی نه‌ئه‌کرد.

2- رژی‌م بۆ دزایه‌تی شۆرش و لاوازکردنی ده‌زگای (افواج خفیفه‌)ی دامه‌زراند ژماره‌یه‌کی زۆری له‌سه‌ربازی فیرارو ئەوه‌گه‌نجانیه‌ی له‌جیاتی سه‌ربازی ئەبوون به‌ خه‌فیفه‌ کۆکرده‌وه‌و سه‌ریه‌و فه‌وجی ئی دروستکردن که‌ ئەگه‌ر کاری پێویست و گرنگ نه‌کرایه‌ بۆ که‌م کردنه‌وه‌ی زیانه‌کانیان، مه‌ترسی‌یه‌کی گه‌وره‌ ئەبوو بۆ سه‌رشۆرش.

له‌به‌رئه‌وه‌ شههید جهمال زۆر زوو ده‌رکی به‌وه‌کردو ده‌ستیکرد به‌ په‌یوه‌ندی کردن به‌ سه‌رکرده‌یه‌تی و هه‌فالاڤانی خواره‌وه، له‌مه‌ترسی‌یه‌کان ئاگاداری کردن.

برپاریدا كە ئەبى لە رېڭاي رېكخستنهكانهوه، گەنجان ئاگادارو ھۆشيار بگرېنەوه، لەنيزاي چەپەلى رۇڭيم و مەبەستە چەپەلەكانى و ژەھراوييەكانى بۇ بەرەنگارى شۆرشى نوئ.

كارى گرنگ لاي شەھيد جەمال ئەوہبوو كە:

1- تا بتوانرى كار بۇ ئەوہ بگرى گەنجان پەيوەندىي بەو دەزگايەوہ نەكەن.

2- ھەولبدرى ئەوانەي ئەين بە خەفيضە زيانيان بۇ گەل و شۆرش نەبى، ھەر ھيچ نەبى زيانيان كەمبكرىتەوہ.

3- ھەولبدرى رېكخستنى تايبەت لەناوياندا دروست بگرى، بۇ كاتى پيويست و وەرگرتنى ھەوالەكانى ئەو فەوجانەو ناسينيان.

4- برپاريدا زانيارى تەواو لەسەرۆك فەوجەكان و ئامر سريەكان بەوردى كۆبكرىنەوہ، لەھەموو روويەكەوہ تۇماربكرين.

بيگومان ھەولەكانى شەھيد جەمال جيگاي ديارى ھەبوو تانرا زۇر شتى گرنگو كارىگەر بگرى، ئەيووت رۇڭيك ئەبى ئيمەش شەرى پۇڭيم بەم جاشانە بكەين.

3- سالى 1979 رۇڭيم ياساي نەھيشتنى نەخويندەوارى دەرگرد. بەونيازەي پياوہكانى بنریتە ناو كۆمەلانى خەلك، بۇ ئەوہى كار بۇ بەعس بكەن بيروباوہرى بەعس بلاو بكەنەوہ، رېكخستنى بۇ دروستبكەن نەخويندەوارە ھەزارەكان بۇ ناو بەعس پەلكيش بكەن.

دەزگايەكى لەپياوانى خۆي دروستگرد پارەو پوولى زۇرى خستە بەر دەستيان، بۇ پيگھيئاننى بنكەكانى نەھيشتنى نەخويندەوارى كارناسانى زۇرى بۇ كردن بۇ كردنەوہى بنكەكان، لەناوشارو شارۆچكەو گوندەكان بۇ ئەنجامدانى كارە دزيوہكانى رۇڭيم.

ئەم كارانە شەھيد جەمالى نىگەران كرد، زۇر زوو لەمەبەستى بەعس تيگەيشت سەرگردايەتى ئاگادارگرد. كەوتە بير كردنەوہ بۇ نەخشەكيشان و پلان دانان. بۇ ئەوہى ئەوہى بەعس ئەيەوئ بۆي سەرنەگرى و ئەنجامنەدرى، بەپي نەخشەو پلانەكانى دەستى بەكارگرد كە خۆي لەم خالانەدا ئەبينيەوہ:

1- پيويستى كرد راسپاردەي ئەومامۆستايانەي لەرپزەكانى يەكيتيدان ببن بەوانە بيژو ھەريەكەيان لە دوو بنكەي نەھيشتنى نەخويندەواريدا وانە بليئەوہ، شەھيد خۆي يەكيك بوو لەوانەي كە لەدوو بنكەدا وانەي ئەوتەوہ.

2- ھەموو رېكخستنهكانى بە نووسين ئاگادار كرد، لە گوندو شارۆچكەو شارەكاندا، بۇ ئەوہى بچنە ناو بنكەكانى نەھيشتنى نەخويندەوارى بۇ ئەوہى لەنزيكەوہ ئاگادارى چۆنيەتى بەرپۆدەچوونى كارەكايان بن. بچنە ناوچەماوہرو ھۆشياريان بكەنەوہ كە كارە دزيوو بيروباوہرەكەيان كارنەكاتە سەريان. گوئنەگرن لەوباسانەي نامۆن بە گەلى كوردو لەخزمەتى بەعسدان.

3- پەيوەندىي كرا بەيەكيتى مامۆستايانى كوردستانەوہ كە راسپاردە بكات بۇ ئەو مامۆستايانەي پەيوەندىي پيئانەوہ ھەيەو سەر جەم مامۆستا دلسۆزەكانى كورد، بۇ بونيان بەوانەبيژو بەپيچەوانەي خواستى بەعس كاربكەن فير خوازەكان بەبيرو باوہرى كوردايەتى پيشكەوتنخواز گۆش و پەروەردەبكەن.

ھەول و كۆششەكانى شەھيد جەمال ھەفالان كاردانەوہيەكى گرنگى ھەبوو لە بوچەلكردنەوہى خواستو ئارەزووكانى بەعسدا، لەگەياندننى مەرامەكەيدا، بەعس شكستى ھيئا.

شەھىد جەمال ئەوماۋە زۆرەي مامۇستابوو، تەنھا رۇژېكىش لەدەوام دوا نەكەوت نەمۇنەي مامۇستايەكى دىسۆزۈ بەۋەفا بوو پەرۋەردەكارىكى كۆلنەدەر بوو لەپەرۋەردەكردنى قوتابىيەكانىدا بە پەرۋەردەيەكى كوردانەو پىشكەوتنخوزانە.

سروودى كوردىي فيرئەكردن كوردو كوردستانى بەقوتابيان ئاشنا ئەكرد، پەيامى كوردايەتى پى ئەگەياندن. خۆشەويستى ھاوپى مامۇستاكانى بوو، وانەي يەكەيتى و برايتى يەكبوونى ئەدا بە گوئياندا، تا ھەمووان بەشدارىي جولانەۋەي كوردايەتى بکەن و بەئاۋاتەكانمان شاد بين.

شەھىد جەمال لەسەرەتاي ھەشتاكاندا، دووچار گىرا ھەرچارەي زياتر لەسائىك لەبەندىخانە مايەۋەو بەقارەمانى بەندىخانە بەناوبانگ بوو، بەرگەي ھەموو جوړە سزاو ئەشكەنچەكانى بەعسى گرت، تەنھا وشەيەكى نەدركاندو ريزەكانى رىكخستنى پاراست.

دوای ئازادبوونى لەبەندىخانە، لە كۆنفرانسدا بەئەندامى سەرکردايەتى ھەلبژىردراو دواتر بوو بە ئەندامى مەكتەبى سياسى يەكەيتى نىشتمانى كوردستان، لىپرسراوى مەكتەبى رىكخستن، دواتر بوو چوون بوو بەشدارى كۆبوونەۋەي سەرکردايەتى لە دۆلى باليسان، بەكارەساتى ئۆتۆمبىل شەھىد بوو.

محەمەد عەبدوﻟﻻ ژاژﻟﻪيى